

REGLUGERÐ

um Byggðastofnun.

I. KAFLI.

Hlutverk og skipulag

1. gr.

Stjórnsýsluleg staða.

Byggðastofnun er sérstök stofnun í eigu íslenska ríkisins sem heyrir undir yfirstjórn ráðherra.

2. gr.

Hlutverk.

Hlutverk Byggðastofnunar er að styðja við eflingu byggðar og atvinnulífs á landsbyggðinni í samræmi við lög. Til að stuðla að vexti, nýsköpun og umbreytingu í atvinnulífi veitir stofnunin m.a. lán og ráðgjöf, fjármagnar og skipuleggur verkefni og vinnur að öflugri atvinnuráðgjöf. Byggðastofnun tekur þátt í gerð og framkvæmd byggðaaætlunar og fylgist með árangri hennar í samstarfi við ráðuneytið á grundvelli gagna um þróun byggðamála, eftir atvikum með gögnum sem grundvallaðar eru á gagnaöflun og rannsóknum.

Byggðastofnun fer með framkvæmd laga um pósthjónustu og hefur eftirlit með pósthjónustu hér á landi svo sem kveðið er á um í lögum um pósthjónustu. Stofnunin sinnir alþjóðasamstarfi á sviði pósthjónustu í samvinnu við ráðuneytið eftir því sem þurfa þykir.

3. gr.

Ársfundur.

Ársfundur Byggðastofnunar skal haldinn einu sinni á ári, fyrir 1. júlí ár hvert. Stjórn Byggðastofnunar ákveður fundardag, fundarstað og dagskrá fundarins. Á ársfundi skal fjalla um aðgerðir og horfur í byggðamálum og starfsemi Byggðastofnunar.

Byggðarstofnun boðar til fundarins að beiðni stjórnar með hæfilegum fyrirvara. Dagskrá skal fylgja fundarboði. Ekki skal víkja frá auglýstri dagskrá nema með samþykkt einfalds meirihluta á ársfundi.

Ráðherra eða ráðuneytisstjóri í fjarveru hans, stjórn og stjórnendur Byggðastofnunar skulu sitja fundinn. Ennfremur er áskilið að bjóða til fundarins fulltrúum landshlutasamtaka sveitarfélaga. Heimilt er að bjóða til fundarins öðru starfsfólki Byggðastofnunar, alþingismönnum, fulltrúum annarra stofnana og aðila sem vinna að atvinnu- og byggðarþróunarmálum, fjölmiðlum og öðrum sem málið varðar.

4. gr.

Verkefni stjórnar.

Formaður stjórnar boðar stjórnarfundum með minnst tveggja vikna fyrirvara.

Stjórn Byggðastofnunar mótastefnu fyrir stofnunina og sér til þess að henni sé framfylgt.

Stjórnin felur lánanefnd sem forstjóri veitir forstöðu að taka ákvarðanir um einstakar lánveitingar samkvæmt reglum sem stjórn setur. Í þeim reglum skal m.a. koma fram markmið lánstarfseminnar, lánskjarastefna og hámark láns og áhættuframlags vegna einstaks viðskiptavinar. Ennfremur skipan og starfsskipulag lánanefndar, viðmiðun við ákvarðanatöku, ferill umsókna, upplýsingagjöf til umsækjenda og svartími. Þá skal kveðið á um reglulega upplýsingagjöf til stjórnar vegna eftirlitshlutverks hennar.

Byggðastofnun skal við ákvarðanir sínar gæta jafnræðis milli aðila sem eru í sambærilegri stöðu. Þess skal sérstaklega gætt að fyrirgreiðsla stofnunarinnar til fyrirtækja og einstaklinga raski sem minnst samkeppnisaðstöðu annarra atvinnufyrirtækja á landsbyggðinni.

Stjórn skal setja reglur, verkferla og stefnur til samræmis við lög um fjármálafyrirtæki.

5. gr.

Verkefni forstjóra.

Ráðherra skipar forstjóra Byggðarstofnunar til fimm ára í senn að fenginni tillögu stjórnar. Forstjóri Byggðastofnunar ákveður hver er staðgengill forstjóra. Forstjóri ákveður skipurrit stofnunarinnar, annast framkvæmdastjórn og daglegan rekstur stofnunarinnar og skal í þeim efnum fara eftir þeirri stefnu og fyrirmælum sem stjórnin hefur gefið. Hann gerir tillögur til stjórnar um stefnu. Forstjóri veitir lánanefnd jafnframt forstöðu. Að öðru leyti en mælt er fyrir um í lögum um Byggðastofnun og reglugerð þessari fer um verkefni forstjóra samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki og erindisbréfi hans.

II. KAFLI.
Starfsemi

6. gr.

Skipulag starfseminnar.

Forstjóri stofnunarinnar ákveður skipulag stofnunarinnar og gefur út skipurit hennar sem skal birt á vef stofnunarinnar.

7. gr.

Áætlun.

Stjórn Byggðastofnunar skal fengin starfs- og rekstraráætlun næsta árs fyrir lok desember ár hvert að fenginni tillögu forstjóra til samþykktar. Skal hún send ráðherra til tilkynningar þegar hún hefur verið samþykkt.

III. KAFLI.

Atvinnu - byggðaþróunarverkefni.

8. gr.

Efling atvinnulífs.

Byggðastofnun vinnur að aukinni fjölbreytni atvinnulífsins á landsbyggðinni og aðlögun þess að breyttum aðstæðum, m.a. með eflingu rannsóknar- og þróunarstarfs og aukinni notkun upplýsingatækni í starfsemi fyrirtækja.

Byggðastofnun getur gert samninga við samtök, stofnanir, sveitarfélög, sjálfstætt starfandi ráðgjafa eða aðra um að annast atvinnuráðgjöf á tilteknu sviði, atvinnugrein eða landsvæði. Þá skal stofnunin vinna að því að efla samstarf og samhæfingu í atvinnuþróunarstarfsemi.

Byggðastofnun veitir samningsaðilum faglegra aðstoð við atvinnuþróun og nýsköpun, miðlar upplýsingum, aðstoðar við endurmenntun, samræmingu á starfsemi samningsaðila og eflingu samstarfs þeirra á milli. Hún myndar tengsl við stofnanir sem vinna að atvinnu- og byggðaþróun, skipuleggur samstarfsverkefni og aðstoðar við leit að samstarfsaðilum varðandi sérhæfð mál.

9. gr.

Efling búsetuþátta.

Byggðastofnun hefur samvinnu við landshlutasamtök sveitarfélaga, einstök sveitarfélög og opinberar stofnanir og aðra aðila um eflingu búsetuþátta.

Byggðastofnun getur tekið þátt í gerð svæðisskipulags samkvæmt skipulags- og byggingarlögum.

Byggðastofnun tekur þátt í samstarfshópum og aðstoðar við greiningu vanda dreifbýlla svæða, þar sem veruleg röskun hefur orðið á atvinnuháttum og búsetu.

10. gr.

Rannsóknir, upplýsingar og umsagnir.

Byggðastofnun vinnur að gagnasöfnun og rannsóknum og fylgist með atvinnu- og byggðaþróun og helstu áhrifaþáttum hennar og árangri opinberra stuðningsaðgerða á sviði atvinnumála og byggðaþróunar, jafnt á Íslandi sem í löndum þar sem svipaðar aðstæður eru. Stofnunin vinnur að eflingu jákvæðrar byggðaþróunar með markvissum greiningum og rannsóknum sem stuðla að

hlutlæгри og fagleгри umræðu og leiða til betri stefnumótunar og ákvarðanatöku. Stofnunin getur tekið þátt í alþjóðlegum rannsóknarverkefnum og gert samninga við háskóla, rannsóknastofnanir og aðra um rannsóknir á þessu sviði.

Byggðastofnun metur áhrif lagasetninga og annarra stjórnvaldsaðgerða á byggðaðróun í landinu. Byggðastofnun veitir umsagnir og getur unnið greinargerðir og tillögur fyrir Alþingi og ráðuneyti, á verkefnasviði sínu.

11. gr.

Samstarf og samskipti.

Byggðastofnun vinnur að myndun samstarfsneta og getur tekið þátt í og skipulagt innlend og erlend samstarfsverkefni á sviði byggða- og atvinnumála. Byggðastofnun aðstoðar landshlutasamtök sveitarfélaga og aðra samstarfsaðila við gerð og öflun slíkra verkefna.

12. gr.

Stefnumótandi byggðaáætlun.

Ráðherra leggur fyrir Alþingi á hverju kjörtímabili tillögu til þingsályktunar um byggðastefnu í samræmi við lög um stefnur og aðgerðaráætlanir á sviði húsnæðis- og skipulagsmála, samgangna og byggðamála.

Byggðastofnun er framkvæmdaraðili eða samstarfsaðili og fylgist með framkvæmd aðgerða stefnumótandi byggðaáætlunar sem ráðherra felur henni.

IV. KAFLI

Fjármögnun verkefna og veiting lána og ábyrgða.

13. gr.

Fjármögnun verkefna.

Byggðastofnun veitir framlög til verkefna vegna atvinnuuppbyggingar og á sviði nýsköpunar. Stjórn stofnunarinnar ákveður verkefni og leitar eftir samstarfsaðilum um þau. Við umfjöllun um einstök verkefni getur stjórn, ásamt samstarfsaðilum, sett á fót verkefnanefndir til ráðgjafar. Byggðastofnun getur einnig falið landshlutasamtökum sveitarfélaga úthlutun fjár til einstakra verkefna.

14. gr.

Veiting lána og ábyrgða.

Byggðastofnun veitir lán og ábyrgðir. Stjórn stofnunarinnar felur lánanefnd að ákveða einstakar lánveitingar samkvæmt reglum sem stjórn setur. Lánskjör og lánstími skulu ákveðin af stjórn í verklagsreglum sem ráðherra staðfestir.

Markmið lánastarfseminnar er m.a. að tryggja fyrirtækjum og einstaklingum í atvinnurekstri á landsbyggðinni aðgang að langtímalánum á sem hagstæðustum kjörum, stuðla að vexti framsækinnra fyrirtækja, nýsköpun í atvinnulífi og eflingu byggða.

15. gr.

Umsóknir um lán.

Við mat á umsóknum skal hafa til viðmiðunar rekstur og rekstrarhorfur fyrirtækis, fjárhagsstöðu, reynslu og þekkingu fyrirsvarsmanna þess, tryggingar fyrir lánum, nýsköpunargildi, samkeppnissjónarmið og gildi fyrir uppbyggingu atvinnulífs á landsbyggðinni. Öll lán skal áhættuflokka við afgreiðslu, m.a. miðað við rekstrarhorfur fyrirtækis, fjárhagsstöðu og tryggingar fyrir lánum.

Umsóknir um lán skulu sendar í gegnum rafræna umsóknargátt stofnunarinnar.

16. gr.

Eftirgjöf lána.

Óheimilt er að gefa eftir veitt lán. Frá þessu má þó gera undantekningar þegar sérstakar ástæður mæla með, svo sem þegar lán eru ekki með haldbærum tryggingum og það samræmist innheimtuhagsmunum stofnunarinnar. Leita skal umsagnar ríkisendurskoðanda áður en einstök lán eru gefin eftir, nema það sé augljóslega óþarft, t.d. þegar sýnt hafi verið fram á greiðsluþrot skuldara með árangurslausu fjárnámi.

17. gr.

Takmarkanir.

Byggðastofnun er heimilt að fjármagna verkefni, veita lán og ábyrgðir á landsbyggðinni í samræmi við gildandi ESA kort hverju sinni

Um fjármögnunar- og lánastarfsemi Byggðastofnunar gilda ákvæði samningsins um Evrópska efnahagsvæðið, sbr. lög nr. 2/1993.

V. KAFLI

Þátttaka í atvinnurekstri.

18. gr.

Stofnun fyrirtækja.

Byggðastofnun getur, í samræmi við hlutverk sitt, stuðlað að stofnun nýrra fyrirtækja samkvæmt ákvörðun stjórnar. Höfð skal hliðsjón af byggðastefnu við slíkar ákvarðanir.

Til að stuðla að stofnun nýrra fyrirtækja getur Byggðastofnun veitt aðstoð og ráðgjöf við undirbúning, svo og veitt ábyrgðir og lagt fram fjármagn. Almennt séð skal fjárhagsleg fyrirgreiðsla miðast við að stofnunin sé ekki sjálf beinn þátttakandi í atvinnurekstri. Þó er stofnuninni heimilt að taka þátt í félagi með allt að 40% hlutafjárframlagi ef ríkar ástæður eru til að mati stjórnar stofnunarinnar. Byggðastofnun er þó ávallt heimilt að taka þátt í félagi með hlutafjárframlagi eða öðrum stofnframlögum sem eigandi ef um er að ræða eignarhalds-, fjárfestingar- eða þróunarfélag.

Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. er Byggðastofnun ætíð heimilt að verja kröfur sínar með því að breyta þeim í hlutafé. Þá er Byggðastofnun heimilt að breyta fullnustueignum í hlutafé þegar það er talið vera fjárhagslega hagkvæmasta leiðin til að verja innheimtuhagsmuni stofnunarinnar. Ákvarðanir samkvæmt þessari málsgrein eru teknar af lánanefnd stofnunarinnar.

19. gr.

Sala hlutabréfa (eignarhluta).

Þjóða skal til sölu á almennum markaði þau hlutabréf sem Byggðastofnun á og skal við það miðað að hlutabréfin séu auglýst til sölu á heimasíðu stofnunarinnar. Heimilt er einnig að setja bréfin í sölu á viðurkenndum hlutabréfamarkaði.

Ákvæði þessarar greinar taka ekki til hlutafjáreignar Byggðastofnunar í eignarhalds-, fjárfestingar- og þróunarfélögum.

Stjórn Byggðastofnunar setur nánari reglur um sölu og meðferð hlutafjár í eigu stofnunarinnar.

20. gr.

Eignarhalds-, fjárfestingar- og þróunarfélög.

Með vísan til hlutverks Byggðastofnunar er stjórn stofnunarinnar heimilt að ákveða að stofnunin taki þátt í eignarhalds-, fjárfestingar- og þróunarfélögum með allt að 49% eignaraðild. Skilyrði slíkrar aðildar er að fagfjárfestar, fyrirtæki í einkaeigu eða einstaklingar eigi a.m.k. 10% hlutafjár í slíkum félögum.

VI. KAFLI
Önnur ákvæði.

21. gr.

Upplýsingar um starfsemi.

Ráðherra skal gefa Alþingi árlega skýrslu um starfsemi Byggðastofnunar og framvindu byggðaaætlunar.

22. gr.

Lántaka.

Byggðastofnun er heimilt innan ramma fjárlaga að taka lán til starfsemi sinnar innan lands eða erlendis, annaðhvort í eigin nafni eða fyrir milligöngu annarra aðila.

23. gr.

Hæfi stjórnarmanna.

Um hæfi stjórnarmanna Byggðastofnunar gilda reglur II. kafla stjórnsýslulaga um sérstakt hæfi sem og VII. kafla laga um fjármálafyrirtæki.

24. gr.

Gildistaka.

Reglugerð þessi er sett samkvæmt heimild í lögum nr. 106/1999 um Byggðastofnun, svo og með vísan til 61. gr. samningsins um Evrópska efnahagssvæðið, sbr. 1. mgr. 2. gr. laga nr. 2/1993, um lagagildi samningsins hér á landi.

Reglugerð þessi öðlast gildi við birtingu.

Dags

Undirritun

_____ *undirritun*